

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII W KLASIE VII

A. Odpowiedź pisemna i ustna:

Ocena	Kryteria oceny
Celująca	<p>Odpowiedzi ucznia wskazują na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, uczeń wyraża trafne, samodzielne sądy i popiera je logiczną argumentacją, samodzielnie dociera do różnych źródeł informacji, porządkuje je, przechowuje i na forum klasy prezentuje posiadaną wiedzę historyczną, inicjuje rozwiązywanie problemów i zadań w pracy pozalekcyjnej, uczestniczy w konkursach historycznych, doskonale opanował zakres omawianych treści, wypowiada się poprawną polszczyzną, jego wypowiedzi są poprawne pod względem merytorycznym i językowym.</p> <p>* ocenę celującą za pracę pisemną otrzymuje uczeń, który uzyskał 96 - 100% przewidywanej ilości punktów oraz w swojej pracy zawarł oryginalne i samodzielne sądy, powołuje się na przykłady z literatury samodzielnie przeczytanej, jego praca dowodzi dojrzałości intelektualnej oraz umiejętności posługiwania się pojęciami z treści podstawy programowej.</p>
Bardzo dobra	<p>Odpowiedzi ucznia są wyczerpujące i przemyślane, poprawnie komponuje wypowiedź, która jest prawidłowa pod względem merytorycznym i językowym, uczeń wyraża samodzielne sądy i potrafi je uzasadnić, używa właściwych argumentów, swobodnie operuje faktami wokół zagadnień podstawy programowej, dociera do źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, poprawnie posługuje się pojęciami historycznymi, dostrzega przyczyny i skutki wydarzeń historycznych, porządkuje posiadaną wiedzę i swobodnie z niej korzysta, swobodnie operuje faktami wokół zagadnień podstawy programowej.</p>
Dobra	<p>Odpowiedzi ucznia są poprawne, lecz niewyczerpująco realizują zagadnienia, uczeń wyraża własne sądy, które nie zawsze potrafi uzasadnić, potrafi korzystać z prezentowanych informacji, trudniejsze zadania i problemy historyczne rozwiązuje pod kierunkiem nauczyciela, uczeń zasadniczo odpowiada samodzielnie.</p>
Dostateczny	<p>Uczeń w sposób niepełny realizuje temat, próbuje wyrażać własne sądy, wypowiedź cechuje nieporadność językowa, składniowa i kompozycyjna, uczeń zna najważniejsze fakty i pojęcia, w odpowiedzi występują nieliczne błędy rzeczowe, z podstawowych źródeł informacji potrafi korzystać pod kierunkiem nauczyciela, samodzielnie wykonuje tylko proste zadania.</p>
Dopuszczająca	<p>Uczeń fragmentarycznie wypowiada się na zadany temat, myśli wyrażone nieporadnie, uczeń popełnia liczne błędy rzeczowe, cechuje go ubogi zasób słownictwa, posiada niezbędną wiedzę, nieodzowną w toku dalszego kształcenia, zna podstawowe fakty i pojęcia i przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi, mówi o przebiegu zdarzeń rzadko zachowując chronologię wypowiedzi; słabo odczytuje teksty.</p>
Niedostateczny	<p>Uczeń nie potrafi się wypowiedzieć, nie zna zakresu tematu, wypowiada się nie na temat, odpowiedź nie spełnia wymagań podanych kryteriów oceny pozytywnej, nie potrafi dyskutować, argumentować i wnioskować.</p>

B. Kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej.

L.P	OCENA	KRYTERIA OCENY
1	Celująca	Stopień celujący otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności określone podstawą programową dla danego przedmiotu na danym poziomie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia oraz biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe. Proponuje śmiało, odważne i twórcze rozwiązania problemów i zadań.
2	Bardzo dobra	Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności określone podstawą programową, opanował całość materiału. Sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.
3	Dobra	Stopień dobry otrzymuje uczeń, który nie w pełni opanował wiedzę i umiejętności określone podstawą programową, który poprawnie i samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne. Jego wiadomości i umiejętności pozwalają na zrozumienie większości materiału.
4	Dostateczna	Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętności określone podstawą programową, który opanował podstawowe wiadomości z przedmiotu na tyle, że jest w stanie czynić dalsze postępy w uczeniu się. Rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, czasami przy pomocy nauczyciela.
5	Dopuszczająca	Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który ma braki w opanowaniu podstawowych wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, który pracuje przy wydatnej pomocy nauczyciela, korzysta z jego uwag i sugestii oraz potrafi rozwiązywać tylko proste zadania, typowe z danego przedmiotu. Jego braki są duże, często niewiele opanował z podstawowych wiadomości.
6	Niedostateczna	Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w podstawie programowej, który nie opanował nawet minimum podstawowych wiadomości. Nie potrafi rozwiązywać prostych zadań nawet przy pomocy nauczyciela.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

1. Na ocenę celującą uczeń/uczennica:

- szczegółowe kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę bardzo dobrą, dobrą, dostateczną i dopuszczającą,
- porównuje wpływ na dzieje świata kongresu wiedeńskiego i kongresu wersalskiego (konferencji paryskiej),
- porównuje wojnę regularną z wojną partyzancką, na przykładzie powstania listopadowego i styczniowego,
- wymienia i charakteryzuje liczne przykłady łamania postanowień ładu wiedeńskiego w XIX-wiecznej Europie,
- opisuje rewolucję lipcową, lutową i czerwcową we Francji,
- porównuje procesy zjednoczenia Włoch i Niemiec – wskazuje podobieństwa i różnice w obu procesach,
- porównuje podobieństwa i różnice w przyczynach, przebiegu i skutkach powstania listopadowego oraz styczniowego,
- porównuje największe mocarstwa kolonialne w historii oraz ich stosunek do kolonii zamorskich w XIX w.,
- wiąże wpływ rewolucji 1905 r. w Cesarstwie Rosyjskim na wybuch I wojny światowej,
- wyjaśnia pojęcie ruch abolicyjny,
- lokalizuje w czasie i przestrzeni zawarcie przez Niemcy i Rosję Radziecką traktatu w Rapallo,
- wymienia postanowienia traktatu w Rapallo,
- zestawia traktat w Rapallo z traktatem w Locarno i wielkim kryzysem gospodarczym oraz ich wpływ na wybuch II wojny światowej,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia epoka Meiji,
- zna nazwę chińskiej partii narodowej – Kuomintang,
- porównuje ustrój Polski ustanowiony przez konstytucję marcową i kwietniową – dostrzega podobieństwa i różnice,
- zna postać gen. Lucjana Żeligowskiego.

2. Na ocenę bardzo dobrą uczeń/uczennica:

- szczegółowe kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę dobrą, dostateczną i dopuszczającą,
- charakteryzuje i rozpoznaje postaci wspomniane w szczegółowych kryteriach śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę bardzo dobrą, dobrą, dostateczną i dopuszczającą,
- analizuje i ocenia wpływ decyzji kongresu wiedeńskiego na losy Europy w XIX w.,
- wskazuje zmiany granic państw europejskich na mapie, ustanowionych na kongresie wiedeńskim,
- zna postaci: Klemens von Metternich, Ludwik XVIII, Ksawery Drucki-Lubecki, Jakub Szela, gen. Józef Bem, Napoleon III, Ludwik Mierosławski, Samuel Morse, Franciszek Józef I, Claude Monet, Auguste Comte, Ludwik Pasteur, Maria Skłodowska-Curie, Pierre de Coubertin, Guglielmo Marconi, Karl Benz, bracia Lumiere, bracia Wright, Edward Munch, Franciszek Schubert, Ignacy Daszyński, Jędrzej Moraczewski, Wojciech Korfanty, gen. Edward Rydz-Śmigły,
- zna daty: bitew w okresie powstania listopadowego, bitwy pod Sadową, bitwy pod Sedanem, przystąpienia do I wojny światowej USA, konferencji w Locarno, remilitaryzacji Nadrenii przez Niemcy, anshlusu Austrii, układu monachijskiego, powstania Protektoratu Czech i Moraw, powstania osi państw: Rzym – Berlin – Moskwa – Tokio, Powstania Wielkopolskiego, trzech powstań śląskich, przyłączenia Wileńszczyzny do granic II RP, wojny polsko-bolszewickiej, bitwy warszawskiej, traktatu ryskiego, wyboru na prezydenta Polski: Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego i Ignacego Mościckiego, wznowienia stosunków dyplomatycznych z Litwą w okresie międzywojennym,
- charakteryzuje zmiany struktur społecznych i warunków życia w XIX w., dokonanych wskutek rewolucji przemysłowej,
- charakteryzuje okres konstytucyjny Królestwa Polskiego – osiągnięcia w kulturze i edukacji,
- analizuje zapisy Konstytucji Królestwa Polskiego i podejmuje próbę ich oceny,
- charakteryzuje szczegółowo najważniejsze wydarzenia „nocy listopadowej”,
- przedstawia położenie Polaków w zaborach pruskim i austriackim oraz na obszarze ziem zabranych i Rzeczypospolitej Krakowskiej,
- wymienia wydarzenia związane z walką z porządkiem wiedeńskim w XIX w.,
- zna postać lidera rabacji galicyjskiej,

- ocenia wpływ rabacji galicyjskiej na szybkie zakończenie powstania krakowskiego,
- sprawnie analizuje mapę Europy w różnych okresach XIX w. (w ujęciu dynamicznym),
- charakteryzuje powstanie węgierskie w okresie Wiosny Ludów,
- charakteryzuje i analizuje podział ziem polskich na kongresie wiedeńskim – pod względem gospodarczym, społecznym, ustrojowym i politycznym,
- charakteryzujesz wojnę francusko-pruską z lat 1870-71,
- wyjaśniasz znaczenie wojny krymskiej jako przyczyny wybuchu powstania styczniowego,
- charakteryzuje proces reform Franciszka Józefa I prowadzących do powstania Autro-Węgier i autonomii galicyjskiej,
- ocenia działania Aleksandra Wielopolskiego przed wybuchem powstania styczniowego,
- zna nazwę pierwszej stolicy zjednoczonych Włoch,
- porównuje proces uwłaszczenia chłopów w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim,
- opisuje szczegółowo sytuację polityczną w Europie w II. połowie XIX wieku,
- wyjaśnia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.,
- opisuje największe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe w XIX w.,
- przedstawia przyczyny i skutki rewolucji 1905 r. w Cesarstwie Rosyjskim oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim,
- charakteryzuje spór orientacyjny na ziemiach polskich w latach 1908-1914,
- charakteryzujesz i analizujesz przyczyny, przebieg oraz skutki amerykańskiej wojny secesyjnej,
- zna największe osiągnięcia naukowe i kulturowe XIX i początków XX wieku oraz najwybitniejsze postaci z nimi związane,
- zna nazwisko francuskiego barona, który nazywany jest „ojcem nowożytnych igrzysk olimpijskich”,
- omawia najważniejsze konflikty między mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w.,
- porównuje Rosję z różnych okresów jej istnienia w XX w.: Rosja carska, Rosja po rewolucji lutowej, Rosja po rewolucji październikowej, ZSRR,
- dostrzega związek rewolucji rosyjskich z 1917 r. oraz rolę USA w procesie umiędzynarodowienia sprawy polskiej,
- wymienia prace państwowotwórcze podczas I wojny światowej,
- ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny z czasów I wojny światowej,
- porównuje granice państw europejskich sprzed i po I wojnie światowej,
- charakteryzuje polskie ośrodki władzy istniejące w 1918 r.,
- wymienia nazwisko pierwszego premiera niepodległej Polski w 1918 r.,
- wie które państwo zadecydowało o losach I wojny światowej,
- lokalizuje w czasie konferencję w Locarno,
- ocenia funkcjonowanie ładu wersalskiego w Europie i na świecie w okresie międzywojennym,
- charakteryzuje oblicza totalitaryzmu: ideologię i praktykę,
- charakteryzuje politykę hitlerowskich Niemiec – rozbijanie systemu wersalsko-lokarneńskiego, od remilitaryzacji Nadrenii do układu w Monachium,
- analizuje zapisy traktatu w Locarno, traktatu w Rapallo, paktu Ribbentrop-Mołotow,
- wymienia nazwy niemieckiej i radzieckiej tajnej policji politycznej,
- omawia formowanie się centralnego ośrodka władzy państwowej – od październikowej deklaracji Rady Regencyjnej do Małej Konstytucji,
- przedstawia proces wykuwania granic II RP – Powstanie Wielkopolskie, powstania śląskie, plebiscyty, kwestia Śląska Cieszyńskiego i Wileńszczyzny, wojna z Rosją Radziecką (1919-21),
- omawia kryzys demokracji parlamentarnej w Polsce – przyczyny, przebieg oraz skutki zamachu majowego,
- opisuje rolę Wojciecha Korfańtego w organizacji i przeprowadzeniu powstań śląskich,
- udowadnia, że II RP po przewrocie majowym była państwem autorytarnym,
- charakteryzuje spór o władzę w obozie sanacji, po śmierci Józefa Piłsudskiego,
- wyjaśnia status Gdańska w okresie międzywojennym.

3. Na ocenę dobrą uczeń/uczennica:

- szczegółowe kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę dostateczną i dopuszczającą,

- wymienia postanowienia kongresu wiedeńskiego dla poszczególnych państw Europy,
- opisuje znaczenie powstania Świętego Przymierza dla losów Europy i Polski,
- zna postaci: Iwan Paskiewicz, Karol Darwin, Dmitrij Mendelejew, gen. Ignacy Prądzyński, Giuseppe Garibaldi, Camillo Cavour, Wiktor Emmanuel, Otto von Bismarck, Wilhelm I, gen. Ulysses Grant, Abraham Lincoln, gen. Robert Lee, Thomas W. Wilson, gen. Józef Haller, Mutsuhito, Czang Kaj Szek, Mao Tse Tung, Józef Beck, Eugeniusz Kwiatkowski,
- zna daty: powstania krakowskiego, trwania wojny secesyjnej, bitwy nad rzeką Marną, bitwy pod Tannenbergiem, bitwy pod Verdun, powstania Cesarstwa Mandżukuo, agresji Włoch na Etiopię, uchwalenia konstytucji marcowej, uchwalenia konstytucji kwietniowej, podpisania Deklaracji o Nieagresji z Niemcami, podpisania Paktu o Nieagresji z ZSRR,
- charakteryzuje najważniejsze postaci wielkiej rewolucji przemysłowej,
- zna zastosowanie najważniejszych wynalazków rewolucji przemysłowej,
- wymienia grupy społeczne, powstałe wskutek rewolucji przemysłowej,
- charakteryzuje okres konstytucyjny Królestwa Polskiego – ustrój, osiągnięcia w gospodarce,
- opisuje charakter zmagania w okresie powstania listopadowego,
- wyjaśnia jak proces detronizacji Mikołaja II w Królestwie Polskim wpłynął na wydarzenia w trakcie powstania listopadowego,
- opisuje skutki powstania listopadowego dla Polaków w różnych zaborach,
- charakteryzuje główne nurty Wielkiej Emigracji oraz rozwój ruchu spiskowego w kraju po upadku powstania listopadowego,
- charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w Europie,
- opowiada o powstaniu krakowskim i Wiośnie Ludów na ziemiach polskich,
- wymienia postaci, związane z walką o zjednoczenie Włoch i Niemiec w XIX w.,
- opisuje najważniejsze bitwy w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec w XIX w.,
- rozpoznajesz na mapie powstanie listopadowe i powstanie styczniowe, wskazujesz na niej państwa zaborcze,
- charakteryzuje stronnictwa białych i czerwonych przed wybuchem powstania styczniowego,
- wyjaśnia znaczenie terminu kulturkampf,
- wyjaśnia pojęcia: trójjalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy,
- podaje przykłady swobód dla Polaków, wprowadzonych w Austro-Węgrzech w dobie autonomii galicyjskiej,
- określa wpływ tzw. rewolucji moralnej na wybuch powstania styczniowego,
- charakteryzuje formy represji popowstańczych w XIX w.,
- wskazuje na mapie świata największe mocarstwa kolonialne w historii oraz ich największe kolonie,
- wie na czym polegała polityka otwartych drzwi w Chinach i do czego ona doprowadziła,
- opisuje pokrótce nowe idee polityczne powstałe w XIX w.,
- rozpoznaje największych wynalazców z historii XIX i początków XX wieku oraz ich wynalazki,
- charakteryzuje kształtowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków,
- omawia narodziny i pierwsze lata istnienia nowoczesnych ruchów politycznych na ziemiach polskich (socjalizm, ruch ludowy, nacjonalizm/ruch narodowy),
- wyjaśnia społeczne i narodowe aspekty rewolucji w latach 1905-1907,
- wymienia postaci, związane z amerykańską wojną secesyjną,
- wiesz który kraj nazywany był „perłą w brytyjskiej koronie” i dlaczego,
- omawia przykłady stosowania taktyki wojny błyskawicznej, manewrowej i pozycyjnej w trakcie I wojny światowej,
- omawia specyfikę działań wojennych w czasie I wojny światowej, z podziałem na działania lądowe, powietrzne i morskie,
- charakteryzuje postęp techniczny w okresie I wojny światowej,
- opisuje rewolucje i wojnę domową w Rosji (I. połowa XX wieku),
- omawia umiędzynarodowienie sprawy polskiej w czasie I wojny światowej, wymienia najważniejsze dokumenty dotyczące sprawy polskiej: Akt 5 listopada, deklaracja Thomasa W. Wilsona, deklaracja wersalska,
- wymienia i lokalizuje w czasie największe bitwy I wojny światowej,
- wie kto pełnił rolę prezydenta USA w czasie I wojny światowej,
- wyjaśnia znaczenie kryzysu przysięgowego dla odzyskania przez Polskę niepodległości,
- ocenia rolę Włodzimierza Lenina w historii XX wieku,

- wyjaśnia rolę gen. Józefa Hallera w czasie I wojny światowej,
- ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów,
- omawia japońską agresję na Dalekim Wschodzie,
- wskazuje strony w wojnie domowej w Chinach w okresie międzywojennym,
- opisuje ekspansję Włoch w okresie międzywojennym,
- charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera,
- wskazuje na mapie świata z okresu międzywojennego: Polskę, Niemcy, ZSRR, Hiszpanię, Włochy, Francję, Wielką Brytanię, Rumunię, USA, Chiny, Japonię, Indie,
- zna nazwy tytułów wodzowskich Adolfa Hitlera i Benito Mussoliniego,
- wyjaśnia dlaczego Niemcy czuły się szczególnie poszkodowane decyzjami ładu wersalskiego,
- przedstawia koncepcję federacyjną i inkorporacyjną granic II RP, wie która koncepcja ostatecznie została zrealizowana,
- charakteryzuje skalę i skutki zniszczeń wojennych oraz dziedzictwa narodowego, spowodowanych I wojną światową,
- charakteryzuje ustrój polityczny Polski na podstawie konstytucji marcowej oraz konstytucji kwietniowej,
- opisuje polski autorytaryzm – rządy sanacji, zmiany ustrojowe (nowela sierpniowa, konstytucja kwietniowa),
- przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II RP – system sojuszy i politykę równowagi,
- omawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego na ziemiach polskich,
- ocenia osiągnięcia gospodarcze II RP, ze szczególnym uwzględnieniem powstania COP-u, zbudowania portu w Gdyni oraz magistrali węglowej łączącej Śląsk z Pomorzem,
- wyjaśnia pojęcie autorytaryzm i wymienia jego cechy, wskazuje przykład państwa autorytarnego z okresu międzywojennego,
- wie z którym państwem Polska toczyła wojnę celną w okresie międzywojennym.

4. Na ocenę dostateczną uczeń/uczennica:

- szczegółowe kryteria śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej na ocenę dopuszczającą,
- wymienia i tłumaczy główne zasady, ustanowione na kongresie wiedeńskim,
- wyjaśnia pojęcie Święte Przymierze i wskazuje państwa wchodzące w jego skład,
- wymienia postaci największych wynalazców rewolucji przemysłowej,
- zna postaci: James Watt, George Stephenson, Robert Fulton, Henry Ford, książe Adam Jerzy Czartoryski, Piotr Wysocki, Michał Drzymała, Aleksander Wielopolski, Thomas Edison, Alexander Bell, Ignacy Jan Paderewski, Włodzimierz Lenin, gen. Francisco Franco, Benito Mussolini,
- zna daty: Wiosny Ludów, zjednoczenia Włoch, zjednoczenia Niemiec, rewolucji rosyjskich, konferencji wersalskiej, dojścia do władzy w Niemczech Adolfa Hitlera, dojścia do władzy we Włoszech Benito Mussoliniego, zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow, przeprowadzenia przewrotu majowego,
- wymienia obszary uprzemysłowienia z czasów rewolucji przemysłowej,
- wymienia pozytywne i negatywne skutki rewolucji przemysłowej,
- wskazuje na mapie podział polityczny ziem polskich po kongresie wiedeńskim,
- omawia przyczyny i skutki powstania listopadowego,
- wie gdzie zainicjowane zostało powstanie listopadowe i kto był przywódcą spisku,
- wie jaka budowla stała się symbolem ciemnienia Polaków po upadku powstania listopadowego,
- wymienia najważniejsze postaci Wielkiej Emigracji,
- wymienia najważniejsze wydarzenia Wiosny Ludów w Europie,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia rabacja galicyjska,
- wyjaśnia pojęcie monarchia konstytucyjna i podaje przykłady państw o tym ustroju z historii XIX w.,
- wyjaśnia pojęcie monarchia absolutna i podaje przykład państwa o tym ustroju z historii XIX w.,
- wymienia przyczyny i skutki strajku dzieci z Wrześni,
- wyjaśnia dlaczego postawa Michała Drzymały stała się symbolem walki z germanizacją,
- wymienia najważniejsze bitwy z czasów walki o zjednoczenie Włoch i Niemiec,
- wie gdzie i w jakich okolicznościach Niemcy ogłosili zjednoczenie i powstanie cesarstwa,
- wymienia nazwy miast, będących ostatecznymi stolicami zjednoczonych Niemiec i Włoch,

- wyjaśnia znaczenie działalności Komisji Kolonizacyjnej i tzw. rugów pruskich w procesie germanizacji ziem polskich w XIX w.,
- wyjaśnia znaczenie terminu katorga, zsyłka na Sybir,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia autonomia galicyjska,
- opisuje postać Aleksandra Wielopolskiego i jego wpływ na wybuch powstania styczniowego,
- omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania styczniowego,
- dokonuje charakterystyki działań powstańczych (powstanie styczniowe),
- omawia proces uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim,
- wymienia największe mocarstwa kolonialne w historii oraz ich największe kolonie,
- wymienia największych wynalazców w historii XIX i początków XX wieku oraz ich wynalazki,
- opisuje w jaki sposób kształtowała się świadomość narodowa Polaków,
- wiąże pierwsze polskie partie polityczne z ideologiami, którymi kierowały się w swoim działaniu,
- charakteryzuje orientacje prorosyjską i proaustriacką przed wybuchem I wojny światowej, zna ich przywódców oraz nazwy partii politycznych, które te orientacje wspierały,
- rozpoznajesz flagi obu walczących stron w wojnie secesyjnej,
- wyjaśnia pojęcia emancypacja kobiet, sufrażystki,
- wymienia główne przyczyny I wojny światowej, z podziałem na polityczne i gospodarcze, pośrednie oraz bezpośrednie,
- wyjaśnia pojęcia: wojna pozycyjna, wojna błyskawiczna, wojna manewrowa,
- wymienia bezpośrednią przyczynę wybuchu I wojny światowej,
- wymienia podstawowe przyczyny i skutki dwóch rewolucji rosyjskich z 1917 r.,
- charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu I wojny światowej,
- wie które państwo zmieniło sojusz w czasie I wojny światowej i przeszło na stronę wroga,
- wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Jana Ignacego Paderewskiego w czasie I wojny światowej,
- wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład trójporozumienia przed I wojną światową i w jej trakcie,
- wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład trójprzymierza przed I wojną światową i w jej trakcie,
- wymienia nazwy państw, które w wyniku I wojny światowej uległy rozpadowi,
- wie jaką rolę po I wojnie światowej spełnił Ignacy Jan Paderewski (w kontekście powstania wielkopolskiego oraz uznania legalności rządu polskiego w 1920 r.),
- wyjaśnia znaczenie taktyki nieograniczonej wojny podwodnej oraz wie które państwo zastosowało tę taktykę w czasie I wojny światowej,
- wymienia największe polskie ośrodki władzy istniejące w 1918 r.,
- wie jaką funkcję pełnił Józef Piłsudski, obejmując pełnię władzy w Polsce w listopadzie 1918 r.,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia Polska Organizacja Wojskowa,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia Sejm Ustawodawczy,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia Mała Konstytucja, podaje przykład Małej Konstytucji z historii Polski w XX wieku,
- zna postać Włodzimierza Lenina i ocenia jego wpływ na losy I wojny światowej,
- opisuje kulturowe i cywilizacyjne następstwa I wojny światowej,
- lokalizuje w czasie i przestrzeni konferencję kończącą I wojnę światową,
- opisuje najważniejsze postanowienia konferencji wersalskiej/paryskiej, kończącej I wojnę światową,
- charakteryzuje postanowienia konferencji w Locarno,
- wskazuje na mapie świata kraje, w których w okresie międzywojennym powstały ideologie totalitarne,
- opisuje najważniejsze informacje dotyczące wojny domowej w Hiszpanii w okresie międzywojennym,
- wie w jakich okolicznościach doszedł do władze we Włoszech Benito Mussolini,
- charakteryzuje pakt Ribbentrop-Mołotow oraz lokalizuje go w czasie i przestrzeni,
- wymienia cechy państwa totalitarnego,
- wymienia decyzje konferencji wersalskiej w sprawie granic Polski,
- wie kto reprezentował Polskę na konferencji wersalskiej,
- wymienia główne przyczyny i skutki wojny polsko-bolszewickiej,
- lokalizuje w czasie i przestrzeni przewrót majowy,
- charakteryzuje strukturę społeczną, narodowościową i wyznaniową II RP,

- wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturalne i naukowe Polski w okresie międzywojennym,
- rozpoznaje postaci polskich prezydentów w okresie międzywojennym,
- analizuje mapę Polski z okresu międzywojennego w ujęciu dynamicznym – wskazuje ziemie, które Polska wywalczyła i utraciła w okresie międzywojennym,
- wyjaśnia pojęcie wojna celna,
- wymienia żądania niemieckie wobec Polski z końca 1938 r.,
- opisuje prześladowania polskiej opozycji przez obóz sanacji w okresie II RP.

5. Na ocenę dopuszczającą uczeń/uczennica:

- wymienia główne zasady, ustanowione na kongresie wiedeńskim: równowaga sił, restauracja, legitymizm,
- wymienia decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich,
- wymienia podstawowe przejawy rewolucji przemysłowej w XVIII i XIX w.,
- wymienia podstawowe wynalazki rewolucji przemysłowej,
- zna państwo, w którym rozpoczęła się rewolucja przemysłowa,
- zna postaci: car Aleksander I, wielki książę Konstanty Romanow, car Mikołaj I, gen. Józef Chłópicki, Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Romuald Traugutt, Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Wincenty Witos, car Mikołaj II, Adolf Hitler, Józef Stalin, Gabriel Narutowicz, Stanisław Wojciechowski, Ignacy Mościcki,
- zna daty: trwania powstania listopadowego, trwania powstania styczniowego, wybuchu i zakończenia I wojny światowej, odzyskania przez Polskę niepodległości, rozpoczęcia wielkiego kryzysu gospodarczego,
- wymienia podstawowe przyczyny i skutki powstania listopadowego,
- wyjaśnia pojęcie Wielka Emigracja,
- wyjaśnia pojęcie Wiosna Ludów, zna jej najważniejsze przyczyny i skutki,
- wymienia podstawowe przyczyny i skutki powstania krakowskiego,
- wyjaśnia pojęcie Galicja i wskazuje ją na mapie Europy,
- wymienia podstawowe przyczyny i skutki powstania styczniowego,
- zna postać ostatniego dyktatora powstania styczniowego,
- wyjaśnia na czym polegał strajk dzieci z Wrześni,
- wie które kraje odegrały decydującą rolę w procesach zjednoczenia Włoch i Niemiec,
- wie które państwa były największymi przeciwnikami w procesach zjednoczenia Włoch i Niemiec,
- wymienia najważniejsze przyczyny i skutki wojny francusko-pruskiej z lat 1870-71,
- wymienia podstawowe różnice między stronnictwami białych i czerwonych przed wybuchem powstania styczniowego,
- wskazuje najważniejsze cechy charakterystyczne procesów germanizacji i rusyfikacji ziem polskich w XIX wieku,
- wyjaśnia pojęcia germanizacja i rusyfikacja ziem polskich w XIX w.,
- wie jakie zdarzenie przyspieszyło decyzję o rozpoczęciu powstania styczniowego na ziemiach polskich,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia uwłaszczenie,
- zna najważniejsze wydarzenia z historii Europy i świata, z II. połowy XIX w.,
- wymienia podstawowe przyczyny i skutki amerykańskiej wojny secesyjnej,
- wymienia podstawowe przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.,
- wie które państwo było największym mocarstwem kolonialnym w historii,
- wymienia największe idee polityczne w XIX w.,
- zna nazwy pierwszych polskich partii politycznych oraz nazwiska ich liderów,
- wymienia podstawowe informacje o orientacji prorosyjskiej i proaustriackiej na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia kolonializm/imperializm,
- wymienia obszary świata, które uległy kolonializmowi w historii,
- wymienia podstawowe przyczyny i skutki I wojny światowej,
- wymienia i rozpoznaje najważniejsze wynalazki bojowe z czasów I wojny światowej,
- wymienia przykłady państw, które powstały lub odrodziły się w wyniku I wojny światowej,
- wymienia państwa wchodzące w skład trójporozumienia przed I wojną światową i w jej trakcie,
- wymienia państwa wchodzące w skład trójprzymierza przed I wojną światową i w jej trakcie,
- wie który sojusz militarny wygrał I wojnę światową,

- opisuje najważniejsze postanowienia konferencji wersalskiej/paryskiej, kończącej I wojnę światową,
- wyjaśnia cel powołania po I wojnie światowej Ligi Narodów,
- wyjaśnia pojęcie ładu wersalski,
- wyjaśnia pojęcie ideologia totalitarna,
- wymienia ideologie totalitarne, panujące w krajach świata w okresie międzywojennym,
- wie w jakich okolicznościach doszedł do władzy w Niemczech Adolf Hitler,
- wyjaśnia znaczenie paktu Ribbentrop-Mołotow dla rozpoczęcia II wojny światowej,
- rozpoznaje symbole ideologii totalitarnych: swastyka, sierp i młot, czerwona gwiazda,
- lokalizuje w czasie i przestrzeni wielki kryzys gospodarczy czasów międzywojennych,
- wymienia najważniejsze informacje o formowaniu się polskich granic w latach 1918-1921,
- wymienia postanowienia traktatu ryskiego,
- wymienia podstawowe przyczyny i skutki przewrotu majowego,
- wymienia grupy narodowościowe i wyznaniowe zamieszkujące II RP,
- wymienia nazwiska Prezydentów II RP.

6. Na ocenę niedostateczną uczeń/uczennica nie opanował/a nawet części podstawowej wiedzy i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej.